

## POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania J. I.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie  
z udziałem A. K.  
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 12 czerwca 2024 r.,  
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie  
z dnia 29 września 2022 r., sygn. akt III AUa 523/19,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od skarżącej na rzecz organu rentowego kwotę  
240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa  
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 29 września 2022 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 31 stycznia 2019 r. i oddalił odwołanie J. I. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, [...] Oddział w Warszawie z dnia 10 lutego 2017 r.

W sprawie ustalono, że w sierpniu 2013 r. J. I. nawiązała współpracę z zainteresowaną A. K.. Umowy zlecenia były zawierane wielokrotnie w okresie od 1

sierpnia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r., a ich przedmiotem było administrowanie stroną internetową odwołującej się. W tym samym okresie strony zawierały wielokrotnie umowy o dzieło. Jako przedmiot powyższych umów określano wykonanie przez zainteresowaną raportów oraz zestawień finansowych lub przygotowanie zestawienia kosztów za wskazane okresy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sporne umowy nazwane przez strony „umowami o dzieło” w istocie nie precyzowały, jakiego rodzaju „dzieło” ma wykonać ubezpieczona, jakiego podmiotu dotyczą wskazane w nich raporty i zestawienia finansowe (w części umów nie wskazano nawet, jakiego okresu miały one dotyczyć), jakie zindywidualizowane cechy ma „zamówione dzieło” posiadać, jakimi winno charakteryzować się właściwościami, jakie są oczekiwania zamawiającego w tym względzie, na czym polegać ma specyficzna dla dzieła indywidualizacja efektu pracy ubezpieczonej. Rzeczywista treść łączącego strony na podstawie spornych umów stosunku prawnego wskazywała, że były to umowy zlecenia. Strony mogły oczywiście dokonać wyboru rodzaju łączącego je stosunku prawnego (art. 353<sup>1</sup> k.c.), co nie oznacza jednak dowolności w tym zakresie. Sąd Apelacyjny zwrócił również uwagę, że nie bez znaczenia była okoliczność, że zainteresowana wykonywała „umowy o dzieło” w sposób ciągły przez pewien okres, za co otrzymywała stałe wynagrodzenie.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik odwołującej się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania wskazał na nieważność postępowania, zważywszy na rozpoznanie apelacji w jednoosobowym składzie oraz występowanie istotnych zagadnień prawnych: (-) czy stałość wynagrodzenia określonego za wykonanie dzieła oznaczonego w umowie o dzieło (art. 627 k.c.), w przypadku zawierania wielu, kolejno po sobie następujących umów tego rodzaju, stoi na przeszkodzie zakwalifikowaniu umowy jako umowy o dzieło? (-) czy z dyspozycji art. 627 k.c. wynika obowiązek precyzyjnego określenia w samej treści umowy o dzieło oznaczenia dzieła wraz ze wskazaniem precyzyjnych cech i parametrów indywidualizujących dzieło, czy określenie to może zostać doprecyzowane w toku wykonywania takiej umowy?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz

zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania.

W sprawie nie występuje nieważność postępowania. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, OSNP 2023 nr 10, poz. 104 (zasada prawna) rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs<sup>1</sup> ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Jednocześnie Sąd Najwyższy ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia. Wyrok Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie został wydany w dniu 29 września 2022 r., zatem w okresie, w którym skutki uchwały nie prowadzą do podzielenia stanowiska kasatora.

Z kolei podstawa z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. obliguje skarżącego do wykazania, że: (-) przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy; (-) musi to być zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw; (-) skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen; (-) winien przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny do pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu. Za pomocą tej przesłanki nie można zwalczać dotychczasowego mechanizmu stosowania prawa,

zwłaszcza jeśli jego wykładnia jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez sąd drugiej instancji.

Kierunek rozstrzygnięcia wpisuje się w dominujący nurt orzeczniczy, bowiem przy umowie zlecenia nacisk położono nie na „oznaczenie” efektu, ale na „określenie” kategorii czynności prawnej (usługi) podlegającej wykonaniu. Ważne jest jednak, że między „oznaczeniem” a rezultatem pracy istnieje ścisły wektor zależności. Nie można zrealizować dzieła, jeśli nie zostało ono umownie wytyczone. W przeciwnym razie, niemożliwe będzie poddanie dzieła sprawdzianowi w zakresie wad fizycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2017 r., III UK 53/16, LEX nr 2188651). Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że umowa o dzieło i umowa zlecenia należą do umów o świadczenie usług, aczkolwiek ich zakresy nie są tożsame. Niewątpliwie każda umowa o dzieło należy do kategorii umów rezultatu, jednak nie każda umowa rezultatu może być podporządkowana przepisom umowy o dzieło. W judykaturze zgodnie uznaje się, że tego rodzaju umowa jest konsensualna, wzajemna, w której przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do osiągnięcia w przyszłości indywidualnie oznaczonego, samoistnego, obiektywnie możliwego, a subiektywnie pewnego rezultatu pracy ludzkiej o charakterze materialnym lub niematerialnym. Dzieło musi bowiem istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Stosunek prawny wynikający z umowy o dzieło nie ma charakteru zobowiązania trwałego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2023 r., III USK 155/22, LEX nr 3561927). W odniesieniu do umowy o dzieło wynagrodzenie jest związane z samym dziełem i jego wykonaniem, a nie z ilością, jakością i rodzajem wykonanej pracy, jak ma to miejsce w przypadku umów starannego działania (umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług - zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2020 r., II UK 397/19, LEX nr 3075375). Ocena materialnoprawnych skutków zaskarżonego orzeczenia zamyka się w ustaleniach faktycznych, bo te pozwalają na ocenę zastosowanego prawa materialnego.

Wobec braku cech wskazanych podstaw przedsądu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 1 w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

[SOP]

[a]